

บทสรุปจากการสัมภาษณ์

แฉ

น้ำท่วมปี 2554

ฉีดยาหรือตั้งใจ

บทสรุปจากการสัมมนา

“๖๖น้ำท่วมปี 54... ผิดพลาดหรือตั้งใจ”

วันพุธที่ 29 สิงหาคม 2555

ณ ศูนย์ โสม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ

สารบัญ

หน้า

เกริ่นนำ	1
การบริหารจัดการอุทกภัยของรัฐบาล กระบต่อสิทธิมนุษยชน	3
• ดร.ปริญญา ศิริสารการ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	
ทำไม น้ำท่วมใหญ่...ถล่มเมือง	5
• ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	
การไม่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ และการไม่มีการประสานงานบริหารจัดการ คือสาเหตุของการเกิดน้ำท่วมประเทศไทย	9
• ดร.สมิทธ ธรรมสโรช ประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	
ระบบการบริหารจัดการน้ำเป็นแบบปกติ ไม่ใช่การจัดการ แบบพิเศษ หรือวิกฤติการบริหารจัดการของรัฐบาลขาดข้อมูล	13
• ผศ.ดร.คมสัน มาลีสี รองคณบดี คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

สารบัญ

หน้า

นายกรัฐมนตรีไปตรวจทุ่งบางระกำ ต้นเดือนสิงหาคม น้ำท่วมเต็มไปหมดแล้ว	15
• ดร.ปราโมทย์ ไม้กลัด รองประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	
การสื่อสารไม่มี การผิดพลาดไม่จำเป็นต้องมองเรื่อง น้ำอย่างเดียว	17
• นายศศิณ เฉลิมลาภ เลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียร	
น้ำท่วมแห่งศตวรรษ ไม่อาจจัดการได้โดยอุปกรณ์ ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน	21
• นายชวลิต จันทรรัตน์ กรรมการผู้จัดการทีมกรู๊ป	
รัฐบาลดูแลลำน้ำ ดูแลประตูน้ำ แต่คนบ้านนอก เขาบอกน้ำมันมานอกทุ่งแล้ว	24
• คุณนำพล คารมปราชญ์ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ	
บทสรุปที่ได้จากงานสัมมนา	27
ภาคผนวก	31

เกริ่นนำ

การสัมมนาเรื่อง “**แนวน้ำท่วม ปี 54 : ผิดพลาดหรือตั้งใจ**” ถือเป็นการชุมนุมเพื่อวิพากษ์เรื่องปัญหาน้ำท่วมในปี 2554 ที่ผ่านมา และเรื่องการใช้งบประมาณของรัฐบาล 3.5 แสนล้านบาท ในการป้องกันน้ำท่วม ซึ่งทั้งสองเรื่องเกี่ยวข้องกันโดยตรงและอยู่ในความสนใจของสังคม ที่ต้องการติดตามและตรวจสอบ เพราะประชาชนยังคงหวาดผวาและเจ็บปวดกับการบริหารจัดการทั้งก่อนและภายหลังวิกฤติน้ำท่วม ที่ยังเห็นความค้างคาของการเยียวยาที่ล้าหลัง ไม่เสมอภาค แม้จะได้รับความเสียหายในลักษณะเดียวกันและอยู่ในพื้นที่เดียวกัน และอีกหลายครัวเรือน หลายพื้นที่ ที่นอกจากความช่วยเหลือในช่วงวิกฤติไปไม่ถึงแล้ว ก็ยังไม่ได้รับการเยียวยาในภายหลังอีกด้วย

ในเดือนธันวาคม 2554 สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน พร้อมด้วยสถาบันนโยบายศึกษา และมูลนิธิพัฒนาผู้นำเยาวชน ได้จัดสัมมนา เพื่อให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ผู้ประสบภัยที่ได้รับความเดือดร้อน ให้ได้โอกาสเรียกร้องการเยียวยาอย่างชอบธรรมทางกฎหมายอย่างทันท่วงที เกิดกระแสความตื่นตัวในหมู่ประชาชนในการรู้สิทธิ พิทักษ์สิทธิ และใช้สิทธิตามกระบวนการยุติธรรม เพื่อฟ้องร้องรัฐบาลให้รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการดำเนินงานระหว่างองค์กรดังกล่าวกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ปี 2555 นี้ จึงเกิดองค์การพันธมิตรเพิ่มขึ้นในการทำงานขับเคลื่อน เพื่อติดตามประเด็นปัญหาวิกฤติน้ำท่วมและการตั้งงบประมาณมหาศาลเพื่อป้องกันน้ำท่วมในปี 2555 ซึ่งประกอบด้วย คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน สถาบันนโยบายศึกษา และสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน ด้วยหวังว่าการจัดงานสัมมนาครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อเท็จจริงระหว่างกันแล้ว ยังจะได้รับข้อเสนอจากประชาชนที่มาร่วมประชุมสู่การเผยแพร่แก่สังคม และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐในประเด็นดังกล่าวต่อไป

ขอขอบคุณคุณศรียุวรรณ จรรยา และคุณวิลาส เตโช ผู้ดำเนินรายการทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย ที่ทำให้การสัมมนาครั้งนี้อยู่ในประเด็นที่ประชาชนสนใจ ติดตามอย่างมีสาระสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และคุณทิพย์พาพร ตันติสุนทร ผู้ทำหน้าที่กล่าวสรุปสาระสำคัญที่ได้จากงานสัมมนา อันนำมาสู่การจัดทำรายงานที่ปรากฏในมือผู้อ่านทุกท่านฉบับนี้

คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ สังคม
และวัฒนธรรม ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน
สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน
และ สถาบันนโยบายศึกษา

การบริหารจัดการอุทกภัย ของรัฐบาล กระหนาบต่อสิทธิมนุษยชน

ดร.ปริญญา ศิริสารการ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กล่าวถึงปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมของประเทศไทยที่ปรากฏใน
ข่าวต่างประเทศว่า ข่าวทุกสำนักกระดืบโลกออกข่าวประเทศไทยทุกวัน
โดยข่าวระบุประมาณการว่าความเสียหายจากภัยพิบัติครั้งนี้ เกิดจาก
การบริหารจัดการที่อ่อนแอ คือ ขาดการเตรียมการและการจัดการ
นี่คือสิ่งที่นักวิชาการระดับสากลมองเข้ามาในประเทศไทยเรา
วิกฤติการณ์ที่ผ่านมาปี 2554 จึงสร้างความกังวลแก่ประชาชนส่วนใหญ่
ของประเทศมาจนถึงปี 2555
ประชาชนที่เคยอยู่ในพื้นที่น้ำ
ท่วมไม่มีความมั่นใจและไม่เชื่อมั่น
ในการทำงานเพื่อแก้ปัญหาของ
รัฐบาล รัฐบาลจะต้องทำอย่างไร
เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับ
ประชาชน มหาอุทกภัย และการ
บริหารจัดการที่อ่อนแอของ
รัฐบาลทำให้เกิดปัญหากระทบ
ในวงกว้าง เป็นความสูญเสีย

ทางเศรษฐกิจ กระทบต่อสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม คนที่
น้ำท่วมต้องย้ายที่อยู่ ต้องขายบ้านด้วยความจำเป็นและการเดินทาง
ไปทำงานเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลต่อการใช้ชีวิต การดำรงชีวิต
ในทุกมิติ กระทบต่อสิทธิมนุษยชน สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิ
ในที่อยู่อำศัย ในนามของอนุกรรมการสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ
วัฒนธรรม จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะมาร่วมกันคิด
และทำงานในครั้งนี้ เพื่อสะท้อนปัญหา ให้รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาวะ
โลกร้อนที่มันมีอยู่จริง อุทกภัยครั้งนี้ เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติ
เกิดจากสิ่งที่เราคาดไม่ถึงจริงๆ แต่รัฐบาลก็ต้องเตรียมการ เรามี
นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องคอยเตือนให้เผื่อระวัง เพราะ
มีปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอีกในหลายที่ทั่วโลก เราจึงต้องเอาข้อมูล
ความรู้ และข้อเท็จจริงมาคุยกัน และแนะนำสิ่งที่รัฐควรจะมี ควรจะทำ
ทั้งในแง่ของการสะท้อนต้นตอปัญหาน้ำท่วม จนกระทั่งการออก
นโยบายแก้ไขปัญหา ทั้งสองเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะสะท้อน
ความรู้สึกของประชาชน ของผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ การแสดงความคิดเห็น
ให้เต็มที่เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ติดตามแผนและโครงการ
ป้องกันน้ำท่วมของรัฐบาลอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นทั้งสิทธิของชุมชนที่
ต้องรู้ว่ารัฐบาลจะทำอะไรกับพื้นที่ ลุ่มน้ำ ที่ราบลุ่มต่างๆ ซึ่งอยู่ใน
แผนของการป้องกันน้ำท่วม และยังเป็นสิทธิของพลเมืองที่จะแสดง
สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่อาจละเลยบทบาทการตรวจสอบ
การใช้งบประมาณโครงการนี้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

ทำไม น้ำท่วมใหญ่...ถล่มเมือง

ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์
รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ในฐานะรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาน้ำท่วม และได้เคยทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการที่เคยประสบปัญหาน้ำท่วมมาก่อน และยังเป็นคณะทำงานบริหารจัดการน้ำในสภาวะที่เกิดอุทกภัยร้ายแรง ทำให้ได้มีโอกาสเห็นการทำงานด้านการจัดการเรื่องอุทกภัยร้ายแรงปี 2554 ของส่วนราชการต่างๆ รวมถึงการทำงานกับพื้นที่ในฐานะที่เป็นส่วนปกครองพิเศษที่ต้องดูแลใกล้ชิดประชาชนในกรุงเทพมหานครและประสานความร่วมมือกับจังหวัดรอบปริมณฑล ได้ชี้ให้เห็นปัญหาที่ทำให้แม่น้ำจึงท่วมหนักและ ทำไม แม่น้ำที่ดอน เช่น ดอนเมือง น้ำก็ท่วมได้

ประการแรก การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่มีที่ราบตอนกลางในภาคกลาง มีที่ราบสูงตอนบน มีภูเขาอยู่ทางทิศตะวันออกและตะวันตกของประเทศ ฉะนั้น โดยธรรมชาติแล้วน้ำจะไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ แม่น้ำหลายสายจากภาคเหนือและร่องน้ำต่างๆ ก็จะเป็นทางรับน้ำและไหลลงสู่พื้นที่ภาคกลางที่มีแม่น้ำเจ้าพระยา บางปะกง และท่าจีน เพื่อออกสู่ทะเลในที่สุด ซึ่งในอดีต ประเทศไทยก็ได้มีการขุดคลองเพื่อช่วยให้ระบายน้ำได้ดีขึ้น เพราะอุทกภัยเคยเกิดขึ้นมาตลอด เช่น ขุดคลองมหาสวัสดิ์ ในสมัยรัชกาลที่ 4 คลองรังสิตประยูรศักดิ์ คลองหกวาสายล่าง ในสมัยรัชกาลที่ 5 (คลองหกวา ก็คือ 1 วา เท่ากับ 2 เมตร คลองหกวา ก็คือคลองที่มีเขตความกว้าง 12 เมตร คลองสามวา ก็คือ คลองที่มีเขตความกว้าง 6 เมตร) ซึ่งมีการจัดการเมืองให้มีทางน้ำไหลในลักษณะตัดคลองทั้งแนวนอนและแนวตั้ง คลองแนวตั้ง คือ คลองหนึ่ง ถึงคลองยี่สิบเอ็ด เพื่อเอาน้ำไปลงทะเล และมีการทำระบบประปา ก็คือคลองประปาในปัจจุบัน รัชกาลที่ 6 ขุดคลองระพีพัฒน์ รัชกาลปัจจุบันมีเขื่อนพระราม 6 เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ และการทำแก้มลิงทั้งด้านตะวันออกและตะวันตก ทั้งหมดนี้คือระบบทางน้ำไหลตั้งแต่แม่น้ำ ระบบเขื่อนและการระบายน้ำออกตามลำคลองต่างๆ ซึ่งมีอยู่แล้ว และสามารถลดความเสียหายลงได้ อีกทั้งคนไทยแต่ดั้งเดิมในพื้นที่ลุ่มภาคกลางก็อาศัยอยู่ด้วยความเข้าใจกับธรรมชาติของน้ำ

ประการที่สอง การขาดความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และธรรมชาติของน้ำ ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น การระบายน้ำไม่ให้ท่วมขังที่ใดที่หนึ่งจึงขึ้นกับการเข้าใจธรรมชาติของน้ำ และพื้นที่ที่ซึ่งมีระบบคู-คลอง จัดให้น้ำผ่าน แต่การแก้ปัญหาอุทกภัย

ในปี 2554 ไม่ได้คำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ คือ ไม่สามารถผลักดันน้ำให้เข้าสู่ระบบคู คลอง ลำน้ำต่างๆ เพื่อระบายออกสู่ทะเลอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการปกป้องพื้นที่โดยการกั้นน้ำทั้งที่ควรให้น้ำผ่าน เมื่อมวลน้ำมหาศาลมา จึงท่วมทะเลาะโดยไม่สามารถจัดการได้ นอกจากนี้ ยังมีการก่อสร้างตามเส้นทางพื้นที่สีเขียวบางส่วน ที่ถูกกั้นไว้เป็นที่รับน้ำ (Flood way) ตามแบบของผังเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ห้ามสร้างไม่ว่าจะเป็นบ้าน ตึกแถว ที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ทั้งหมด ซึ่งหลีกเลี่ยงกฎหมายทั้งสิ้น กลายเป็นสิ่งปลูกสร้างที่กั้นทางน้ำ ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาให้น้ำไหลได้ นี่จึงเป็นการลงโทษของธรรมชาติ

ประการที่สาม มีการกั้นบางพื้นที่ไม่ให้น้ำผ่าน ทั้งที่สภาพพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่รับน้ำ และให้น้ำผ่านไปได้สะดวก เช่น หนองเสือ หนองจอก บางน้ำเปรี้ยว พื้นที่เหล่านี้ไม่มีน้ำทั้งที่ชื่อของพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ ทำไมน้ำไม่ไหลเข้าพื้นที่เหล่านี้ รวมทั้งพื้นที่นาสมุทรปราการ มีนบุรี ลาดกระบัง ซึ่งการบริหารพื้นที่ดังกล่าวมีข้อสงสัยว่ามีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ให้น้ำท่วมในพื้นที่ดังกล่าว

ประการที่สี่ ประตูประบายน้ำไม่สามารถใช้การได้เต็มที่ทุกประตู เพราะมีหลายแห่งชำรุด ไม่มีการบำรุงรักษา ไม่สามารถเปิด-ปิดได้เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ และอีกหลายประตูก็ไม่เปิดให้น้ำระบายออกไปได้ เพราะเกรงน้ำไปท่วมในบางพื้นที่ ทำให้แม่น้ำเจ้าพระยาต้องรับน้ำหนักอยู่ที่เดียว แทนที่จะสามารถระบายน้ำในที่ราบลุ่มให้ออกไปทางแม่น้ำบางปะกงได้ด้วย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า พื้นที่ฝั่งตะวันออกไม่มีน้ำให้สูบออก เพราะน้ำถูกกั้นปิดทาง ทำให้ไหลล้นมาพื้นที่ดอน เช่น ดอนเมือง หลักสี่ ซึ่งไม่เคยมีน้ำท่วม ก็กลายเป็นที่รับน้ำ ทั้งที่มีข้อศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุว่า น้ำฝนใน

ปี 2554 มีปริมาณมาก แต่อย่างน้อยกว่าปี 2538 ซึ่งในช่วงนั้นยังไม่มีเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ทั้งนี้เพราะมีการจัดการแบบขวางทางน้ำ

ประการที่ห้า การบริหารจัดการน้ำของรัฐบาลขาดความรู้ และข้อเท็จจริง จึงไม่ได้ใช้ผู้เชี่ยวชาญเรื่องน้ำ ทั้งนักอุทกศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา วิศวกรทางน้ำและสิ่งแวดล้อม มาบูรณาการในการทำงานเพื่อช่วยเหลือรัฐบาล ทำให้ผู้ที่รัฐบาลมอบหมายไม่สามารถทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะระบายน้ำออกผิดทิศทางของทางน้ำ (Flood Way) กลายเป็นมหาอุทกภัยที่สร้างความสูญเสียและเสียหายปรากฏเป็นข่าวไปทั่วโลก และติดอันดับมหาภัยพิบัติ อันดับ 4 ของโลก ในที่สุด

ประการที่หก การบริหารจัดการน้ำ ต้องศึกษาและดูทั้งระบบครอบคลุมพื้นที่ที่น้ำจะต้องไหลผ่าน ไม่ใช่จะดูหรือป้องกันเฉพาะ กทม. ต้องดูปริมาณพลด้วย ต้องดูทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ เพื่อไม่ให้คนในแต่ละพื้นที่ต้องมาทะเลาะกัน ดูระบบแม่น้ำและคูคลอง ดูระบบประตูลิ่วระบายน้ำและเขื่อน ดูทางน้ำ (Flood Way) ที่จะต้องรับน้ำมหาศาลที่ระบายได้ตามผังเมืองให้เป็นพื้นที่สีขาวลายเขียว คือแนวที่ต้องรับน้ำ ให้เป็นแก้มลิง ซึ่งปีที่แล้วไม่ได้ทำหน้าที่ ซึ่งการบริหารน้ำต้องพยายามเอาน้ำเข้าน้อยกว่าน้ำออกที่จะไปสู่ปากอ่าว ลงทะเล เพราะฉะนั้น การบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่รับน้ำ และระบายน้ำ จะต้องดูระบบทั้งหมด ไม่ใช่ไปกั้นน้ำไว้

การไม่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ และ การไม่มี การประสานงานบริหารจัดการ คือสาเหตุของการเกิดน้ำท่วมประเทศไทย

ดร.สมิทธ ธรรมสโรช

ประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ

ดร.สมิทธ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและการมีความรู้ทางวิชาการต้องควบคู่ไปด้วยกัน โดยถือว่าภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นมาจากมนุษย์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติจึงจำเป็นต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่ไม่แน่นอน ต้องคอยศึกษาดูตาม และเก็บสถิติไว้เพื่อการศึกษาและสามารถคาดการณ์ได้ เพื่อที่จะเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติได้ในระดับที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายรุนแรงเช่นที่เกิดอุทกภัยในปี 2554 อย่างไรก็ตาม จากสภาพการแก้ปัญหาของนักการเมืองโดยขาดวิชาความรู้และทักษะการบริหารจัดการนั้น ก็ทำให้นักการเมืองกลายเป็นมหันตภัยที่ร้ายแรงที่สุดในอนาคตได้เช่นกันหากเกิดวิกฤติขึ้นอีก และกล่าวว่า จากข้อมูลของการเปลี่ยนแปลงสภาวะโลกร้อน ในอีก 9 ปีข้างหน้า น้ำอาจจะท่วมจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่แต่ยังไม่เคยมีใครคิด ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ได้ข้อสรุปที่น่าสนใจดังนี้

1. ความจำเป็นที่ต้องมีข้อมูลความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่ง ดร.สมิทธ เอง ได้มีข้อมูลสถิติที่สะสมมานานถึง 61 ปี ผู้บริหารน้ำของประเทศไทยจะต้องรู้ในรายละเอียดว่าเดือนอะไร มีพายุก็ถูก โดยเฉพาะเดือนกันยายน ตุลาคม พฤศจิกายน ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ จากความผิดพลาดปีที่แล้ว พบว่าเขื่อนทุกเขื่อนเก็บน้ำไว้เต็มหมดทั้งๆ ที่ยังไม่ถึงช่วงเวลาเดือนดังกล่าว พอฝนตกมากๆ เมื่อน้ำล้นเขื่อน ก็ปล่อยน้ำออกมา เพราะไม่มีนักวิชาการด้านอุทกนิยามวิทยา ไม่มีด้านอุทกวิทยา ที่เกี่ยวข้องอยู่ในคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำของรัฐบาลเลย จึงเกิดความผิดพลาดในการบริหารน้ำเพราะไม่มีความรู้ซึ่งทำให้รัฐบาลขาดความน่าเชื่อถือ และไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะจัดการน้ำแบบ “เอาอยู่” ได้ ซึ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์เรื่องปรากฏการณ์ธรรมชาตินี้ จำเป็นที่คนไทยจะต้องรู้ด้วย คือ การเกิดลานีญา ที่ทำให้เกิดน้ำท่วมประเทศไทยปี 2554 นั้น นักบริหารน้ำ ซึ่งเป็นนักอุทกนิยามวิทยาเท่านั้นที่จะวิเคราะห์ได้ ซึ่งปรากฏการณ์ลานีญานี้ เกิดขึ้นเพราะปริมาณความร้อนที่เกิดขึ้นทางทิศตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิกมีมาก การระเหยของไอน้ำมากนี้ถูกลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้ามาในประเทศไทย ทำให้ได้รับน้ำมากจากมรสุมและพายุต่างๆ การไม่มีความรู้และไม่ได้ศึกษา จึงทำให้มีการเก็บน้ำจากต้นฤดูมากเหมือนอยู่ในภาวะปกติ แต่เมื่อเกิดปรากฏการณ์นี้มาเสริมก็รีบปล่อยน้ำออกมา จึงทำให้น้ำท่วมมากอย่างที่ประสบกัน ซึ่งเรื่องปรากฏการณ์ธรรมชาตินี้ มนุษย์พึ่งค้นพบเมื่อไม่กี่สิบปีนี้ ทำให้ได้ความรู้ว่าทุกครั้งที่มีการเคลื่อนของน้ำทะเล จะทำให้น้ำทะเลมีความร้อนสูงทั้งจากทิศตะวันตกไปตะวันออกและจากทิศตะวันออกไปตะวันตก ของมหาสมุทรแปซิฟิก ทำให้เกิดไอน้ำมากในพื้นที่ท้องทะเล และจะเกิดมรสุมพัดพาไอน้ำนี้เข้าสู่แผ่นดิน

พื้นที่ที่ถูกรุกรานนี้พัฒนามันก็จะเกิดน้ำท่วม แต่ถ้าพื้นที่ใดประสบภัยแล้ง ก็จะเรียกว่าปรากฏการณ์เอลนีโญ ซึ่งทั้ง ลานีญา และเอลนีโญ เป็นภาษาสเปน จึงต้องมีความรู้วาระการเกิดเอลนีโญ คือ ช่วงเกิด 8-12 เดือน และหลังจากนั้นจะหยุดไป 2-3 เดือน ก็จะเกิดลานีญาอีก นี่จึงเป็นสิ่งที่มนุษยผู้อยู่กับธรรมชาติต้องเรียนรู้และปรับตัว การจะปรับตัวได้ต้องศึกษา ติดตาม และค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง

2. การขาดการบูรณาการในการประสานการทำงานในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำในเขื่อน ทั้ง เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ทั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมชลประทาน กระทรวงมหาดไทยที่มีส่วนราชการภูมิภาคและท้องถิ่น เป็นเหตุให้น้ำท่วมในหลายจังหวัด นี่จึงเป็นสาเหตุหลักของการเกิดน้ำท่วมมากและกินระยะเวลานานในประเทศไทย เพราะไม่มีการประสานข้อมูลในการปล่อยน้ำ ขณะเดียวกัน การไม่มีข้อมูลเรื่องปริมาณน้ำฝนที่จะตกในประเทศไทยในช่วงเดือนอะไร ทำให้บริหารน้ำไม่ได้ ซึ่งตามสถิติ คือ น้ำจะมากในเดือนสิงหาคมไปจนถึงตุลาคม แต่ถ้าน้ำไม่มากก็แสดงว่าต้องประสบภัยแล้ง ซึ่งถือว่าวิกฤตกว่าน้ำท่วม และปี 2555 นี้ คือปีที่กำลังอยู่ในภาวะภัยแล้ง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ผู้บริหารน้ำจะต้องรู้และประสานการทำงานกันตลอดเพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องด้วยกัน

3. โครงการใช้งบประมาณ 3.5 แสนล้านบาทตามแผนการบริหารน้ำอย่างยั่งยืนของรัฐบาล แผนปฏิบัติการบูรณาการและการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นเงินมหาศาล โดยมุ่งที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาที่ได้รับผลกระทบในปี 2554 และมีพื้นที่ครอบคลุมกลางน้ำ

และปลายน้ำ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2555 ภายใต้งบประมาณ 3 แสกล้านบาท กลุ่มน้ำอื่นๆ ครอบคลุมพื้นที่ 17 กลุ่มน้ำทั่วประเทศเริ่มดำเนินการปี 2555 ด้วยงบประมาณ 5 หมื่นล้านบาท จึงมีคำถามว่างบประมาณขนาดนี้ รัฐบาลจะใช้อย่างไร จะต้องสร้างความเข้าใจ เปิดเผยข้อมูลขั้นตอนการทำงาน และเปิดรับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต้องแจกรายละเอียดเพื่อที่ประชาชนจะได้ตรวจสอบได้เต็มที่ เพราะประชาชนมีความกังวลและไม่เข้าใจรัฐบาล จึงจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความมั่นใจ

4. ความสำคัญในเรื่องการบริหารธรรมชาติกับน้ำ ต้องมีหลักสำคัญว่า ต้องมีน้ำบริโภค ต้องมีน้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงให้ความสำคัญเรื่องน้ำกับเกษตรกรว่า “เพราะว่าชีวิตอยู่ที่น้ำ ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้า ไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้”

ระบบการบริหารจัดการน้ำเป็นแบบปกติ ไม่ใช่การจัดการแบบพิเศษหรือวิกฤติ การบริหารจัดการของรัฐบาลขาดข้อมูล

ผศ.ดร.คมสัน มาลีสี

รองคณบดี คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

การบริหารจัดการของรัฐบาลขาดข้อมูล

ปี 2554 วิกฤติน้ำท่วมมาก นอกจากฝนตกหนักตลอดแล้ว ในเรื่องของการบริหารจัดการก็มีผลอย่างยิ่ง รัฐบาลไม่ได้มีการประเมินผลตั้งแต่ต้นๆ ปีว่า ปี 2554 นั้น ปริมาณน้ำฝนของประเทศไทยเป็นอย่างไร ซึ่งกว่าจะรู้ว่าน้ำมากก็เข้าไปเดือนกรกฎาคม สิงหาคมแล้ว ซึ่งหากพิจารณาตั้งแต่ต้นปี ราวเดือนมีนาคม เมษายน ฝนตกหนักมาก แต่ไม่มีการแจ้งหรือเตือนออกมาให้ประชาชนทราบ ส่วนราชการก็ไม่วินิจฉัยนั้น รัฐบาลจึงบริหารจัดการน้ำเป็นแบบปกติ ไม่ใช่เป็นการบริหารจัดการแบบพิเศษ หรือในภาวะวิกฤติ ฉะนั้นถ้ามีการรู้ข้อมูลอย่างเป็นระบบว่ามีฝนตกมากแน่นอน ก็จะสามารถบริหารน้ำในเชิงป้องกันได้ ความรุนแรงของน้ำที่มีมากก็จะลดลงได้ ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดีก็สามารถช่วยลดภาวะต่างๆ ได้มาก

การบริหารจัดการต้องมีหลักวิชาการและชุมชนมีส่วนร่วม

ส่วนการบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมในปี 2554 ในเขต
ลาดกระบังนั้น ได้ให้ความสำคัญกับความรู้ทางวิชาการกับความร่วมมือ
ของชุมชน คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ ผังตะวันออก ถือเป็นจุดหนึ่งที่ได้รับและระบายน้ำออกไป
ไปสู่ทะเล ทำให้ต้องระดมการจัดการและเตรียมการอย่างเต็มที่เพื่อ
เตรียมรับน้ำและระบายน้ำออกไปให้เร็วที่สุดด้วยการเสนอโมเดล
ร่วมกับประชาชน 62 ชุมชน ประชุมร่วมกันเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับสถานการณ์น้ำและภัยธรรมชาติ และสำรวจพื้นที่ร่วมกันกับ
ประชาชนในเขตลาดกระบัง เพื่อการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด พร้อมกับการ
จัดการ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ต้องมีระบบการจัดการที่ดี ด้วยการมี
ข้อมูลที่ดี รู้เรื่องธรรมชาติของน้ำ และระบบน้ำ ด้วยการสำรวจ
ภูมิประเทศ ระบบคลองต่างๆ ที่จะมีการปกป้องพื้นที่กรุงเทพฯ
มองจุดที่น้ำเข้าและน้ำออก จะทำอะไรให้น้ำมาแล้วออกไปโดยเร็ว
เป็นโมเดลที่จะไม่กั้นทางน้ำ พยายามดันน้ำออกตามทิศที่มีระบบ
ทางน้ำไหลอยู่แล้ว เพราะถ้าไปเปลี่ยนทิศทางของน้ำ แล้วควบคุมไม่ได้
น้ำก็จะยกตัวสูงขึ้น และไปทำลายพื้นที่อีกทีหนึ่งได้ โดยขั้นที่ 2 คือ
การวางแผนเพื่อให้น้ำเข้าระบบและระบายออกไปให้เร็ว พร้อมกัน
ขั้นที่ 3 ก็ยังต้องเฝ้าระวังอยู่ตลอดเวลาเพื่อการแก้ไขทันท่วงที และ
ขั้นที่ 4 คือ การดูแลทุกข์สุขของคนทั้งชุมชนในเวลาที่วิกฤติ และ
สุดท้าย คือ การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมภายหลังวิกฤติ การจัดการดังกล่าว
ทำให้ชุมชนมีประสบการณ์ร่วมและฝ่าวิกฤติไปได้อย่างราบรื่น

นายกรัฐมนตรีไปตรวจทุ่งบางระกำ ต้นเดือนสิงหาคม น้ำท่วมเต็มไปหมดแล้ว

ดร.ปราโมทย์ ไหม้กลัด

รองประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ

การขาดข้อมูลของสภาวะธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลง

ในปี 2554 มีความไม่ปกติในสภาพลม ฟ้า อากาศ มาตั้งแต่ต้นปี มีพายุเข้าทั้งภาคเหนือและภาคใต้ เช่น น้ำท่วมสุราษฎร์ธานี ในเดือนเมษายน ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนในอดีต น้ำท่วมในภาคเหนือ เชื้อนสิริกิติ์ และเชื้อนภูมิพลรับน้ำทั้งหมดไม่ไหว แต่เดือนสิงหาคม นายกรัฐมนตรีไปตรวจทุ่งบางระกำ น้ำท่วมเต็มไปหมดแล้ว นี่คือการปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ทุ่งนี้เป็นทุ่งท้องกระทะ ที่ลุ่มต่ำ การป้องกัน น้ำท่วมบางระกำ เป็นเรื่องของการไม่เข้าใจสภาพภูมิศาสตร์พื้นที่และสภาพธรรมชาติ ปี 2554 เป็นอีกปีหนึ่งที่ธรรมชาติผิดปกติ มีพายุเข้ามาตลอดตั้งแต่ต้นปี จนถึงเดือนตุลาคม เรียกว่าเป็นวิกฤติการณ์ทางธรรมชาติที่ต้องจดจำไว้ ว่าต้องเรียนรู้ธรรมชาติ เข้าใจธรรมชาติ และต้องบริหารจัดการธรรมชาติให้สอดคล้องกัน ความผิดพลาดของรัฐบาล ก็อยู่ที่ความไม่รู้ ไม่มีความรู้ในเรื่องข้อมูลของสภาวะธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลง จึงบริหารจัดการไม่ทัน

การบริหารจัดการน้ำไม่เป็น ด้วยการกั้นทางน้ำไหล

ภาวะที่น้ำล้นตลิ่งที่นครสวรรค์ไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์มานาน ในปี 2538 มีน้ำล้นตลิ่งที่นครสวรรค์ 25 วัน ปี 2549 น้ำล้นตลิ่ง 20 วัน แต่ปี 2554 กินเวลาเดือนครึ่ง น้ำก็ล้นไหลไปท่วมหนองในทุ่งที่สิงห์บุรี 2 เดือน ทะลักไปบางโฉมศรี เป็นน้ำล้นตลิ่งระดับสูง คันกั้นน้ำพังเป็นระยะๆ นี่คือความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ พอบางโฉมศรีแตกมวลน้ำก็เข้าไปพื้นที่นับแสนไร่ลดลงแม่น้ำลพบุรี ต่อตรงไปแม่น้ำป่าสักฯ เข้าอยุธยาทันที น้ำทุกทางปะทะเข้ากับแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมีน้ำมากอยู่แล้ว ก็เพิ่มระดับเร็วมากขึ้น เกิดการสกัดกั้นน้ำไม่ให้เข้าพื้นที่ต่างๆ ก็เหลือช่องทางน้ำทางเดียว ที่เหลือคือช่องเจ้าพระยา น้ำมากไม่มีทางไป จึงไปทำลายคันกั้นน้ำในจุดต่างๆ ที่กั้นไว้ น้ำจึงทะลักไปจุดต่างๆ เข้าดอนเมือง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนพหลโยธิน ถนนวิภาวดีรังสิต นี่คือการไม่เข้าใจการไหลของน้ำ แล้วยังสร้างคันกั้นน้ำในพื้นที่ต่างๆ จนเกิดความโกลาหลยิ่งขึ้น เพราะไม่มีใครเอาชนะธรรมชาติได้

การดำเนินการป้องกันน้ำท่วม 3.5 แสนล้านบาท ต้องทำตามรัฐธรรมนูญ

แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะสั้นและระยะยาว ปี 2555 ด้วยงบประมาณถึง 3.5 แสนล้านบาท ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ใหญ่เพราะใช้งบประมาณมาก รัฐบาลควรดำเนินการภายใต้รัฐธรรมนูญที่ต้องคิดให้รอบคอบ คิดแบบมีส่วนร่วม ต้องศึกษาให้ละเอียดทุกอย่างเป็นผลกระทบ โดยไม่ละเลยประชาชนในพื้นที่ ต้องทำความเข้าใจและให้ข้อมูลกับประชาชนทุกชั้นตอน ต้องมีการบูรณาการความรู้ ความเชี่ยวชาญจากผู้รู้ที่เกี่ยวข้อง และต้องรับฟังและตอบคำถาม ความสงสัยต่างๆ ที่ประชาชนมีต่อโครงการนี้

การสื่อสารไม่มี การผิดพลาด ไม่จำเป็นต้องมองเรื่องน้ำอย่างเดียว

นายศศิน เฉลิมลาภ

เลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียร

เรื่องข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญมาก

ข้อมูลทางสถิติเรื่องระดับน้ำสูง และอุทกภัยที่มีอยู่ในประวัติศาสตร์ไทยเป็นเรื่องที่รัฐบาล นักบริหารน้ำ และนักสิ่งแวดล้อมควรให้ความสนใจและสื่อสารให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ มีข้อมูลและสถิติทางวิชาการระบุชัดเจนว่า กราฟระดับน้ำตั้งแต่รัชกาลปัจจุบันไต่ย้อนไปจนถึงสมัยรัชกาลที่ 3 พบว่า เมื่อปี 2374 มีน้ำท่วมสูงเกิน 5 เมตร เป็นสถิติในรอบ 181 ปี ดังนั้นเราเคยมีประสบการณ์มาแล้ว เป็นประสบการณ์ทางธรรมชาติที่เรามีทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง มีมาตลอด จึงได้มีการสร้างเขื่อน ฝาย ลำคู คลองต่างๆ เพื่อช่วยให้น้ำอยู่ในระบบของธรรมชาติ และตามสถิติแล้ว น้ำท่วมใหญ่จะเกิดที่กรุงเทพฯ 12 ปีครั้ง แต่ปัจจุบันความถี่น้ำท่วมเฉลี่ยในรอบ 10 ปี มีมาประมาณ 2-3 ครั้ง ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงกับอุทกภัยก็ควรต้องมีการออกแบบระบบการจัดการที่น้ำจะมาในคาบ 10 ปี จึงต้องมีระบบการเตือนภัยเตรียมตัว ด้วยการสื่อสาร ให้ข้อมูลแก่สังคมได้

นอกจากนี้เราต้องเข้าใจที่จะอยู่กับธรรมชาติในอดีตวิถีชีวิตของคนไทยอยู่กับน้ำกับธรรมชาติอย่างผสมกลมกลืน ดังจะเห็นได้จากการมีสิ่งปลูกสร้าง บ้านเรือนที่อยู่อาศัยใต้ถุนสูง และการมีระบบคูคลองต่างๆ ที่ช่วยให้มีการระบายน้ำไปในพื้นที่ต่างๆ นอกจากนี้แม่น้ำสายหลัก เพื่อให้ออกทะเลได้สะดวก โดยเฉพาะพื้นที่ราบภาคกลาง ซึ่งมีลักษณะทางภูมิศาสตร์รับน้ำ มีคูคลองอยู่มากมายที่มีศักยภาพต้องมีการขุดลอกใหม่ เพื่อให้รับน้ำได้มากขึ้น ไหลเร็วขึ้น ต้องมีการสำรวจและปรับปรุง อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมากในการดำเนินการทำโครงการใหม่ ๆ เช่นที่รัฐบาลกำลังทำโดยใช้งบประมาณสูงถึง 3.5 แสนล้านบาท ซึ่งหากเอาข้อมูลลุ่มน้ำและสถิติมาวิเคราะห์วางแผนอย่างเป็นระบบ และให้ความรู้แก่ประชาชน ความผิดพลาดก็จะน้อยลง ดังนั้น วิฤทธิปี 2554 เรื่องที่สำคัญคือ ไม่มีการสื่อสารความผิดพลาดครั้งนี้จึงไม่จำเป็นต้องมองเรื่องน้ำอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องวิชาการ ข้อมูล และความรู้ ที่จะมีการสื่อสารอย่างเป็นระบบ

ความอ่อนแอในการจัดการน้ำ

ปัญหาที่สร้างความโกลาหลมากอีกอย่างหนึ่งนอกจากการไม่มีการแจ้งเตือนให้ทราบ ก็คือ การพยายามกั้นทางน้ำไหลไม่ให้อยู่ในระบบทั้งที่ได้มีการออกแบบระบบในการให้ทางน้ำไหลไว้ดีอยู่แล้ว คือ คูคลองลำธาร ประตุน้ำต่างๆ น้ำก็จะไหลลงสู่ที่ต่ำตามธรรมชาติ และอาจเอ่อล้นไปตามพื้นที่ราบลุ่มต่างๆ โดยที่ทางราชการพยายามรักษาระดับการระบายน้ำที่จะให้ประชาชนได้ใช้ชีวิตอยู่ให้ได้ ไม่เกิดน้ำท่วมขังนาน ไม่มีการกั้นเฉพาะที่โดยฝืนธรรมชาติของน้ำ จนทำให้น้ำก่อตัวสูงขึ้น และทะลักอย่างรวดเร็วจนไม่อาจต้านทานได้ ดังที่เกิดขึ้นมาแล้วใน

ปี 2554 ดังนั้น ระบบที่ดีที่สุดก็คือ การทำให้น้ำวิ่งเข้าไปตามคูคลองต่างๆ จากเหนือลงใต้ให้ได้ นี่จึงเป็นสาเหตุให้น้ำท่วมในที่ดอน ที่สูง แทนที่จะให้ลงเข้าสู่ระบบลงที่ราบ ที่ต่ำ ไปสู่ทะเลได้ในที่สุด

การขาดพื้นที่ป่าชะลอน้ำ

อุทกภัยปี 2554 คือผลกระทบที่มาจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถูกทำลายโดยมนุษย์เอง ทั้งที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม แต่ก็ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำให้ต้องถูกลงโทษ ภายใต้อาณาจักรร้อนที่เป็นวิกฤติของโลก และของประเทศไทยโดยตรง เช่น ที่จังหวัดน่าน ต้นน้ำเหนือเขื่อนสิริกิติ์ และจังหวัดตาก เขื่อนภูมิพล ทั้ง 2 จังหวัดมีป่าไม้ลดลงอย่างวิกฤติ และโดยพื้นที่ทั่วประเทศขณะนี้ มีป่าไม้ 33% กราฟขึ้นตั้งแต่ปี 2547 – 2552 เรามีป่าไม้เพิ่มขึ้น เพราะพื้นที่ป่าที่เคยถูกทำลายมีการฟื้นตัวขึ้นมาแล้ว ดังนั้นการมียุทธศาสตร์ในการเพิ่มพื้นที่ป่าในจุดเสี่ยงจะต้องทำอย่างเร่งด่วน เพื่อให้มีป่ากับน้ำ และชะลอน้ำก่อนไหลลงอย่างรวดเร็วสู่เขื่อน และพื้นที่อื่นๆ เช่น ที่จังหวัดน่าน และจังหวัดตาก

แฉน้ำท่วมปี 54... ผิดพลาดหรือตั้งใจ

น้ำท่วมแห่งศตวรรษไม่อาจจัดการได้ โดยอุปกรณ์ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน

นายขวลิต จันทรรัตน์

กรรมการผู้จัดการทีมกรุป

รัฐบาลขาดข้อมูลทางวิชาการประกอบการตัดสินใจ

น้ำท่วมปี 2554 คือการยืนยันข้อมูลของอาจารย์ศศิน ว่าเป็นน้ำท่วมในรอบ 100 ปี จึงเรียกได้ว่าเป็นมหาอุทกภัยแห่งศตวรรษมหันตภัยที่ติดอันดับ 4 ของโลก (อันดับ 1 คือ เกิดแผ่นดินไหวและสึนามิ ที่ฟูกูชิม่า ประเทศญี่ปุ่น อันดับ 2 จากภัยธรรมชาติพายุเฮอริเคนแคทรีนา สหรัฐอเมริกา อันดับ 3 วิกฤติภัยแล้งในภาคตะวันออกของแอฟริกา) ซึ่งข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่มากกว่าปี 2538 ถึง 1.4 เท่า ทำให้น้ำเต็มลำน้ำทุกสาย เต็มเขื่อนทุกเขื่อน น้ำล้นเต็มทุ่งทุกพื้นที่ในที่ราบลุ่มภาคกลาง ซึ่งไม่อาจจัดการได้โดยอุปกรณ์ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน ทำให้น้ำไหลทะลักเข้าสู่พื้นที่กรุงเทพมหานครในหลายพื้นที่สำคัญๆ เช่น ดอนเมือง วัฒนาดี พหลโยธิน และลาดพร้าว กินเวลานานถึง 42 วัน ขณะเดียวกัน การขาดข้อมูล สถิติ และความรู้ทางวิชาการ เพื่อช่วยประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการอุทกภัยในภาวะวิกฤตก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเตรียมการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ผิดพลาดได้ โดยเฉพาะข้อมูลความแปรปรวนของอุณหภูมิตลอดมหาสมุทร

แปซิฟิก ซึ่งมีความสำคัญที่ว่า บางปีกระแสน้ำในทะเลแปซิฟิกจะมีอุณหภูมิอุ่นขึ้นครั้งองศาเซลเซียส จะทำให้เกิดภาวะที่เรียกว่า เอลนีโญ เกิดภาวะแห้งแล้งเหมือนปีนี้ ปีที่แล้วเรียกว่าลานีญา คือกระแสน้ำในแปซิฟิกเย็นกว่าปกติหนึ่งองศาเซลเซียส ก็เลยทำให้เกิดภาวะมีฝนตกมาก มีน้ำมากเช่นที่เกิดในประเทศไทย ซึ่งศึกษาจากสถิติตั้งแต่ น้ำท่วมใหญ่ ในปี 2526, 2538 และ 2545 เฉลี่ยประมาณ 13 ปีจะเกิดหนึ่งครั้ง แต่มีความถี่มากขึ้นในปี 2545, 2549 และปี 2553, 2554 ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันจากการวิเคราะห์ว่า วงรอบในการเกิดภาวะภัยพิบัติจะถี่ขึ้น เหลือ 4-6 ปีแล้ว เพราะฉะนั้น ต้องมีการศึกษาและเตรียมการให้รอบคอบเพื่อลดความเสียหายลงให้ได้

การดำเนินการป้องกันน้ำท่วม 3.5 แสนล้านบาท ยังไม่มีความสมบูรณ์ในการศึกษาทุกพื้นที่

ส่วนเรื่องการจัดงบประมาณ 3.5 แสนล้านบาท ที่รัฐบาลประกาศเพื่อดำเนินการป้องกันน้ำท่วมในปี 2555 ซึ่งแบ่งเป็น 8 แผนงาน ทำตั้งแต่เหนือน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำนั้น ยังไม่มีความสมบูรณ์ในการศึกษาในทุกพื้นที่ และไม่ได้ร้อยเรียงเป็นลุ่มน้ำ จำเป็นที่เราจะต้องติดตามตรวจสอบการทำงานทุกโครงการให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง มีหลักวิชาการ ทำงานอย่างมีคุณภาพ และให้เป็นไปตามแผนงาน ต้องให้ทำไปและตรวจสอบติดตามคู่ไปด้วย เพราะโอกาสที่จะเกิดภาวะภัยพิบัติในลักษณะน้ำท่วมขนาดใหญ่มีอยู่แล้ว รอบของการเกิดยิ่งถี่มากขึ้น ดังที่อาจารย์ศศิน ได้พูดว่า ในรอบ 10 ปีนั้น มีความถูกต้องคือในอดีต 10 ปีกว่าเกิดขึ้นต่อครั้ง แต่ในรอบปัจจุบันนี้โอกาสเกิดขึ้นใน 4-6 ปี เป็นเรื่องที่มีข้อมูล มีการศึกษาทางสถิติยืนยันได้ว่า รอบของการ

เกิดความรุนแรงของน้ำท่วม หรือภัยแล้งมาถึงขึ้นเหลือเพียง 4-6 ปีเท่านั้น เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง

จัดระบบการบริหารพื้นที่ริมน้ำ คู คลอง ให้มีศักยภาพ

เรื่องการบริหารพื้นที่ริมน้ำและคูคลองต่างๆ ต้องสามารถทำให้น้ำไหลระบายได้ดียิ่งขึ้น ทั้งรัฐบาลและประชาชนต้องสร้างความเข้าใจในความจำเป็นนี้ ต้องช่วยกันเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคและสร้างผลกระทบในการแก้ไขปัญหาระยะยาว คือ ต้องทำคลองให้เป็นคลอง แม่น้ำต้องเป็นแม่น้ำ ถ้าใครบุกรุกต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออก ซึ่งเรื่องนี้อยากเห็นในประเทศไทย ใครที่อยู่ตามคลองก็ต้องช่วยย้ายออก และรัฐบาลต้องช่วยเยียวยาหาที่อยู่ให้ด้วย ไม่ใช่ไล่เขาหนีไปก็ไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องทำ นอกจากนี้ก็ต้องทำที่ชะลอน้ำได้เร็วขึ้น ได้อาคารต่างๆ ไปด้วย ทุกคนทุกฝ่ายต้องช่วยกัน ต้องไม่ผลักภาระเอาน้ำไปเก็บไว้ในพื้นที่แก้มลิง แอวออยุธยา และอ่างทอง และกันที่ไว้ปลดปล่อยสำหรับอุตสาหกรรม แม้เป็นเรื่องจำเป็น แต่จะสร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นได้ รัฐบาลจะมีข้อแลกเปลี่ยนอะไรเหมาะสมหรือไม่ ต้องศึกษาให้รอบคอบ

รัฐบาลดูแลลำน้ำ ดูแลประตูลำน้ำ แต่คนบ้านนอกเขาบอกน้ำมันมา นอกทุ่งแล้ว

คุณนำพล คารมปราชญ์
รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จังหวัดสมุทรปราการอยู่ในภูมิศาสตร์ของปลายน้ำ รอน้ำมาถึงแล้วปล่อยออกทะเล ในฐานะคนปลายน้ำจึงเฝ้าระวังรอน้ำด้วยการสำรวจความพร้อม การสำรวจพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนเตรียมการและจัดการให้จังหวัดสมุทรปราการปลอดภัยซึ่งได้ร่วมมือกับกรุงเทพมหานครอย่างใกล้ชิด

การวิเคราะห์ของทางจังหวัดสมุทรปราการนั้น คิดว่าน้ำมาแน่ๆ เพราะสังเกตจากพายุเข้ามาตั้งแต่ต้นหลายลูก ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน น้ำล้นตลอด ซึ่งรัฐบาลไม่ได้พูดถึง ซึ่งน้ำล้นทะเลก็ออกนอกลำน้ำแล้วตั้งแต่มาถึงอุตรดิตถ์ นครสวรรค์ แล้ว ซึ่งน้ำจะล้นออกไปตามทุ่งไม่ไปตามลำน้ำ แต่รัฐบาลดูแลลำน้ำ และประตูระบายน้ำ แต่น้ำไปอยู่ตามทุ่งตั้งนานแล้ว คนบ้านนอกเขาเรียกว่าน้ำมานอกทุ่ง รัฐบาลไม่ได้คำนึงในจุดนี้ นี่คือสิ่งที่ทางจังหวัดสมุทรปราการตามข้อมูลและข่าว นอกจากนี้ก็ตามฟังการวิเคราะห์และข้อมูลจากทาง ดร.สมิทธ ธรรมสโรช และอาจารย์ปราโมทย์ ไม่กล้า จึงเริ่มไม่เชื่อคำแถลงของ ศปภ. ของรัฐบาล

อีกทั้งดูข้อมูลของ ดร.เสรี ศุภราทิตย์ ด้วย จึงสำรวจประตูละบายน้ำตามจุดสำคัญต่างๆ ที่ประตูน้ำคลองด่าน ประตูสูบน้ำตำหรุ และชลหารพิจิตร มีเครื่องสูบน้ำสับๆ เครื่อง แต่ไม่ได้ทำงานเพราะน้ำไม่มีให้สูบ น้ำที่ควรจะไปทางตะวันออก แต่ไม่มีน้ำ จึงต้องปรับแผนตั้งรับที่สำโรง เพราะที่นี่มีเครือข่ายท่อบำบัดน้ำเสียคลองด่านเหมือนกังปลาเติมพื้นที่ พร้อมรับน้ำและสูบน้ำออกสู่ทะเลได้อย่างรวดเร็ว จึงเป็นที่มาของการซื้อเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ทั้งหมดที่มีอยู่ในประเทศไทยทั้งหมด 16 เครื่อง แต่สุดท้ายก็ไม่ได้ใช้ที่สมุทรปราการเพราะน้ำไม่ได้มามาก รัฐบาลโดย พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก ผู้อำนวยการ ศปภ. มาขอยืมไปใช้ทั้งหมด ทั้งหมดนี้คือสถานการณ์ที่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการได้เตรียมการแก้ไขปัญหา จากประสบการณ์ครั้งนี้ทำให้เห็นว่าการมีข้อมูล ข้อเท็จจริงของสถานการณ์ทางธรรมชาติเป็นเรื่องจำเป็น และการสื่อสารระหว่างรัฐบาลกับประชาชนกับส่วนท้องถิ่นก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น ทำให้ส่วนท้องถิ่นและประชาชนต้องหาทางด้วยตนเอง ตั้งแต่ข้อมูล จนถึงการเตรียมการและการจัดการคนละทิศคนละทาง ไม่มีความเป็นเอกภาพในส่วนราชการด้วยกัน

บทสรุปที่ได้จากงานสัมมนา

ประการที่หนึ่ง การเรียนรู้ที่จะเข้าใจธรรมชาติ และอยู่กับธรรมชาติอย่างเป็นมิตรโดยปราศจากเงื่อนไขใดๆ การสร้างความรู้เรื่องภัยพิบัติธรรมชาติ และการป้องกันและรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้เป็นความรู้ถ่วงหน้าเป็นเรื่องจำเป็นที่สังคมไทยต้องมีนโยบายการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพราะโลกปัจจุบันตกอยู่ภายใต้สภาวะธรรมชาติที่ผันผวนรวดเร็ว หรือที่เรียกว่า สภาวะโลกร้อน ความจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมตัวเตรียมการด้วยการมีข้อมูลความรู้ และการสื่อสารที่รวดเร็ว เพื่อช่วยเหลือตนเองได้ในระยะแรกจะเป็นการบรรเทาปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติได้ในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการช่วยฟื้นฟูประบบนิเวศน์อีกด้วย

ประการที่สอง การบริหารจัดการน้ำของรัฐพึงพิจารณาเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) ทั้งในเรื่องสิ่งปลูกสร้าง อาคาร สถานที่ ถนนหนทาง พื้นที่ทำการเกษตรและอุตสาหกรรมการพาณิชย์ ต้องสัมพันธ์กับภูมิประเทศและภูมิอากาศ การวางผังเมืองต้องมีการทบทวนใหม่เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ อันเนื่องจากการละเมิดต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การรักษาสมดุลของระบบนิเวศจึงเป็นการป้องกันความเสียหายอย่างยั่งยืน

ประการที่สาม การบริหารจัดการของภาครัฐอย่างมีบูรณาการระหว่างองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ ต้องมี

ความชัดเจนทั้งในเป้าหมายและวิธีการร่วมกัน เพื่อการระดมสรรพกำลัง เตรียมบุคลากร องค์ความรู้และเทคโนโลยีจากทุกหน่วยงานในการสนับสนุนยุทธศาสตร์การจัดการน้ำในทิศทางเดียวกัน และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อแสดงความรับผิดชอบอย่างสูงสุดในภาวะวิกฤติร้ายแรง รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องร่วมมือกัน โดยให้มองประโยชน์ของส่วนรวม การประสานงานเพื่อแก้ปัญหาในสภาวะวิกฤติต้องอยู่เหนือการเมือง ต้องสร้างความร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และกับรัฐบาลด้วย เพื่อสร้างพลังร่วมกับประชาชนให้กว้างขวางในการฝ่าวิกฤติด้วยกันทั้งประเทศ

ประการที่สี่ เรื่องการมีส่วนร่วม รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ภาคพลเมืองได้เข้าไปมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแผนการบริหารจัดการป้องกันภัยน้ำท่วมอย่างกว้างขวาง ทั้งด้วยการเปิดเผยข้อมูล การสื่อสารกับประชาชนอย่างตรงไปตรงมาให้ถึงที่สุด เพราะภัยธรรมชาติที่ผ่านมาได้ให้บทเรียนกับรัฐบาลมาแล้วว่ามีแต่ต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน จึงจะแก้ปัญหาให้ลุล่วงได้ เพราะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ประสบภัยจะมีความรู้ดีที่สุดและผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องน้ำก็อยู่นอกภาครัฐอีกมาก ชุมความรู้จากบทเรียนที่ผ่านมาของผู้ประสบภัยกว่า 3 ล้านครัวเรือน จากกว่า 60 จังหวัด จึงเป็นประสบการณ์ที่มีค่า และเพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสียเช่นนี้ขึ้นอีก ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันโดยไม่อาจละเลยฝ่ายใดได้ โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้น คือ กระบวนการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และร่วมทำ

ประการที่ห้า การขาดหลักยุทธธรรมในการป้องกันน้ำท่วม รัฐบาลแก้ปัญหาน้ำท่วมอย่างไร้ทิศทาง ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค

ระหว่างพื้นที่ต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบ ทำให้เกิดปัญหาความไม่ยุติธรรมของสังคม เช่น ฝั่งหนึ่งสร้างกำแพงป้องกันน้ำได้ ทำให้น้ำไม่ท่วม แต่อีกฝั่งหนึ่งกลับต้องจมอยู่กับน้ำท่วมขังนาน นี่คือการไม่ยุติธรรมของสังคมไทย หรือการจ่ายค่าเสียหายน้ำท่วมที่สร้างความรู้สึกไม่เท่าเทียม แม้จะเสียหายเหมือนกันในพื้นที่เดียวกันแต่ได้รับเงินไม่เท่ากัน เป็นการทับถมความทุกข์และสร้างความรู้สึกแตกแยกในหมู่ประชาชนเพิ่มขึ้น ทำให้หลักความยุติธรรมเปราะบางในทางวิกฤติสูงสุด

ประการที่หก เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากมหาอุทกภัยปี 2554 เกินกว่าขีดความสามารถของคนทั้งประเทศจะรองรับ ผู้ที่ได้รับผลกระทบสูงสุดในระยะสั้นคือ คนจนที่เป็นหนี้สินนอกระบบ ผู้มีรายได้น้อยและธุรกิจขนาดย่อมซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างเร่งด่วน ส่วนในระยะยาวก็ต้องหามาตรการให้ชัดเจน เพื่อไม่เป็นการกระทบสิทธิในทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากการดำเนินการผิดพลาดของรัฐ

ประการที่เจ็ด เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดการพิทักษ์สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในภาวะวิกฤติ เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องกฎหมาย การใช้สิทธิทางศาลของประชาชน และกฎหมายศาลปกครองอันเป็นเงื่อนไขสำคัญในการผดุงคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในสังคมประชาธิปไตย

ประการที่แปด ความจำเป็นต้องมีความรู้ทางวิชาการด้านอุตุนิยมนิเวศวิทยา อุทกศาสตร์ และวิศวกรรมทางน้ำ ทางสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องจำเป็น และคนไทยเราต้องค่อยๆ เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้รู้ทั้งหลาย อันนี้เป็นความรู้สากลจากผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่มากมายหลายท่านในประเทศไทย การบริหารจัดการวิกฤติน้ำและสิ่งแวดล้อม ต้องให้ความ

สำคัญกับข้อมูลทางวิชาการเรื่องนิเวศวิทยาโดยเฉพาะ

ประการที่เก้า การบริหารจัดการเรื่องระบบทางไหลของน้ำ การศึกษาเรื่องน้ำทำให้รู้ว่าบรรพบุรุษของเรานั้นได้มีการบริหารจัดการเรื่องระบบทางไหลของน้ำไว้อย่างดี จะเห็นว่าเรามีแม่น้ำ ลำคลอง คูคลองต่างๆ มากมาย แต่ว่าวิกฤติที่เกิดขึ้นนั้น เหตุอะไรทำให้น้ำไม่สามารถลงตามระบบคูคลองได้ จึงเป็นบทเรียน และเราต้องช่วยกัน ผลักดันให้มีการดูแล บำรุงรักษาแม่น้ำ ลำน้ำ และขุดลอกคูคลองที่มีอยู่ในระบบนั้นให้สามารถใช้ได้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประการที่สิบ ภายหลังวิกฤติอุทกภัย รัฐบาลควรสรุปบทเรียน ความผิดพลาดในการจัดการระบบชลเขต การเยียวยาภายหลังวิกฤติ ต้องเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม ทัวถึง และรวดเร็ว แก่คนทุกกลุ่ม ทุกครัวเรือนอย่างเสมอภาค เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันในหมู่ประชาชนผู้ประสบภัย อันเป็นผลจากกฎระเบียบของราชการซึ่งล่าช้า ไม่เป็นธรรมและกระทบต่อสิทธิมนุษยชน

ภาคผนวก

กำหนดการสัมมนา
“**แนบน้ำท่วม ปี 54 : ผิดพลาดหรือตั้งใจ**”
จัดโดย

คณะกรรมการตรวจสอบด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับ
สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน
สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน และสถาบันนโยบายศึกษา
วันพุธที่ 29 สิงหาคม 2555 เวลา 08.30-17.00 น.
ณ ศูนย์ โสม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....

08.30 น. ลงทะเบียนและรับเอกสาร

09.00 น. กล่าวแนะนำโครงการ

โดย **นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร**

ผู้อำนวยการร่วม สถาบันนโยบายศึกษา

กล่าวนำ “**น้ำท่วมกับปัญหาสิทธิมนุษยชน**”

โดย **ดร.ปริญญ์ ศิริสารการ**

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

09.30 น. ปาฐกถา “**ทำไม...น้ำท่วมใหญ่...ถล่มเมือง**”

โดย **ดร.ธีระชน มโนชัยพิบูลย์**

รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

11.00 น. นำเสนอ “**ทำไมที่ดอนน้ำท่วม...ที่หนองไม่มีน้ำ**”

โดย • **ดร.สมิทธ ธรรมสโรช**

ประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ

- **คุณนำพล คารมปราชญ์**

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ

ดำเนินรายการโดย

- **นายวิลาส เตโช**

ผู้อำนวยการ สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

12.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.30 น. เวทีวิพากษ์ “แม่น้ำท่วมปี 54 : ผิดพลาดหรือตั้งใจ ทางออก
ของประชาชนคือการประท้วงหรือ?”

โดย ● **ดร.ปราโมทย์ ไม้กลัด**

รองประธานกรรมการมูลนิธิสภาเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ

- **ผศ.ดร.คมสัน มาลีสี**

รองคณบดี คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- **นายศศิน เฉลิมลาภ**

เลขาธิการมูลนิธิสืบนาคะเสถียร

- **นายชวลิต จันทรัตน์**

กรรมการผู้จัดการทีมกรู๊ป

ดำเนินรายการโดย **นายศรีสุวรรณ จรรยา**

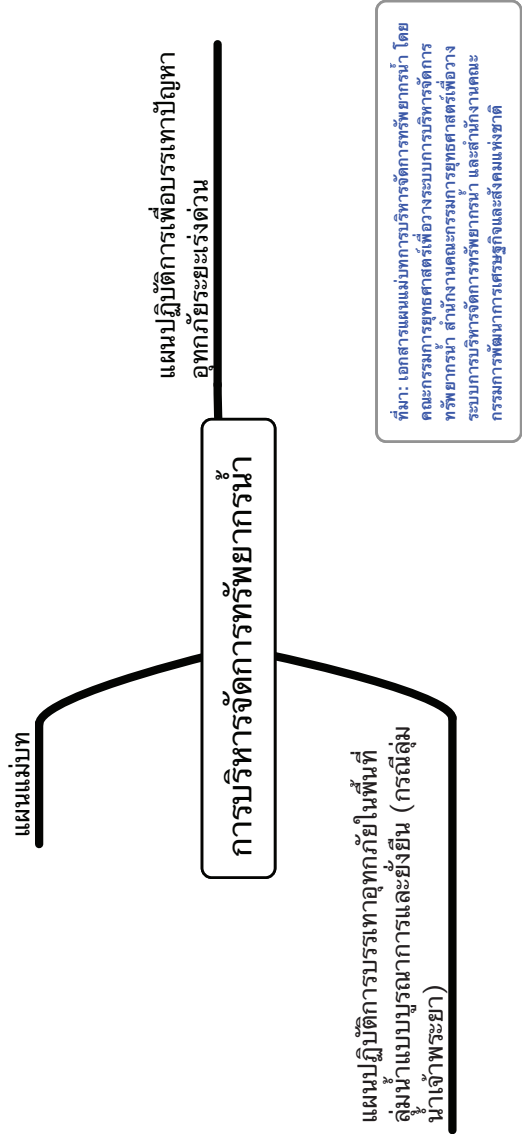
นายกสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน

16.30 น. เปิดเวทีวิพากษ์ – ชักถาม – เสนอแนะ

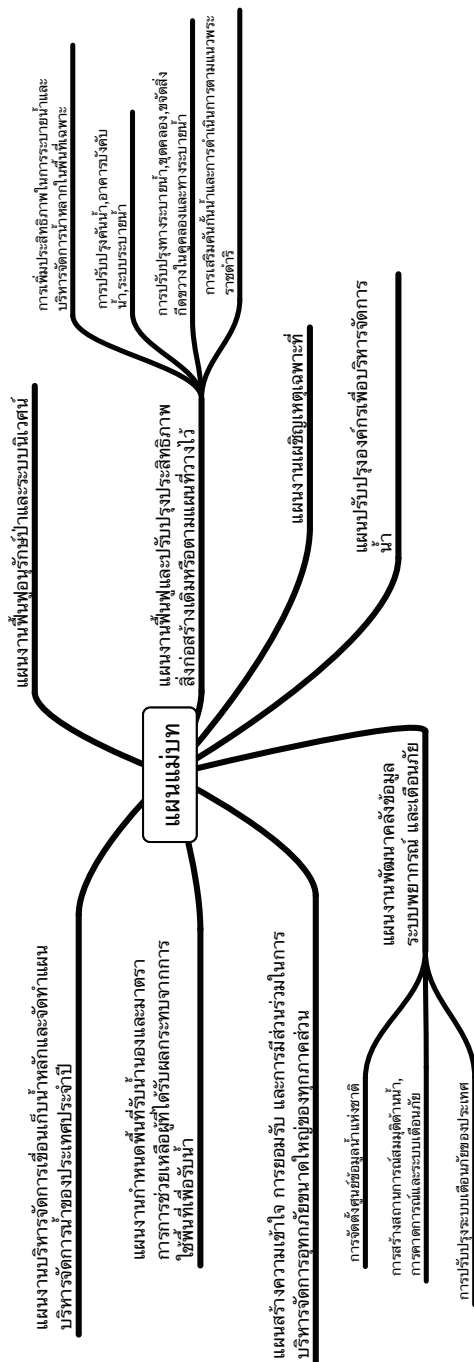
16.45 น. สรุปบทเรียนและขับเคลื่อนในการปกป้องสิทธิของประชาชน
และปิดการสัมมนา

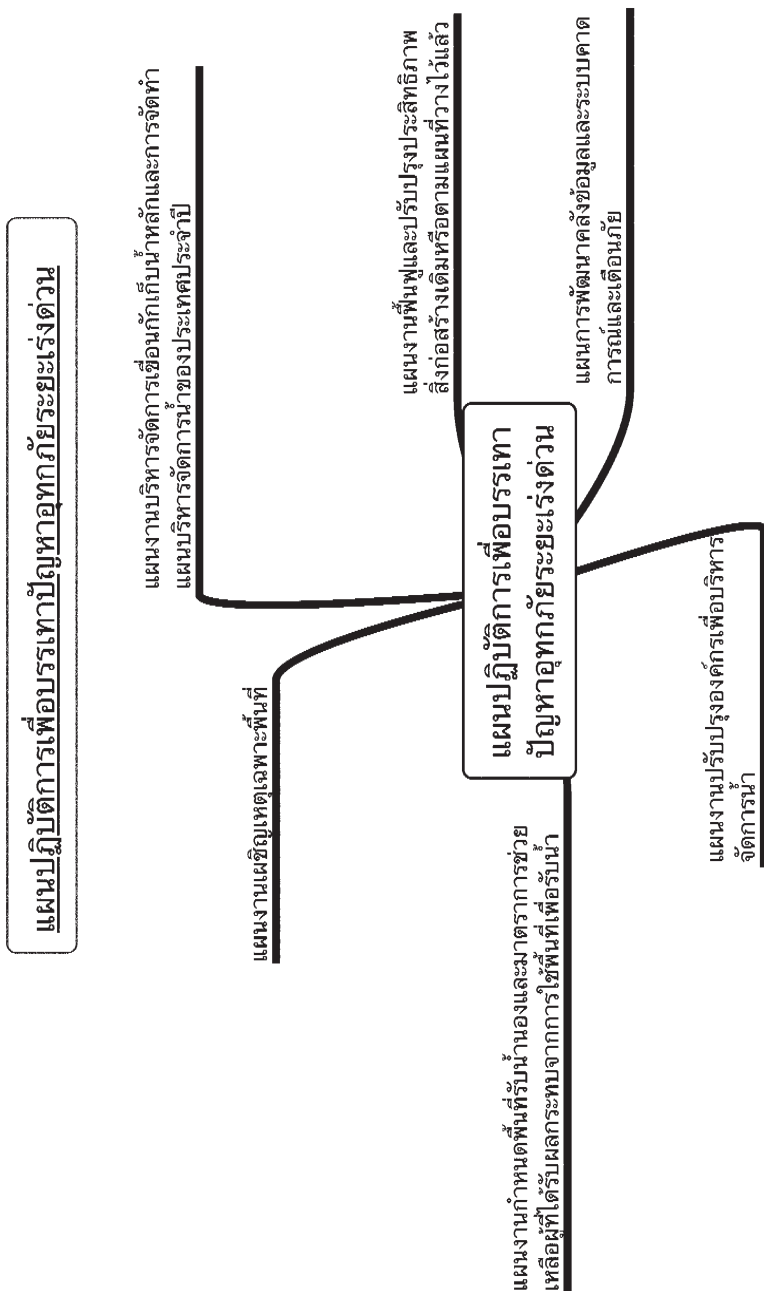
โดย **นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร**

แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะสั้นและระยะยาวของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555

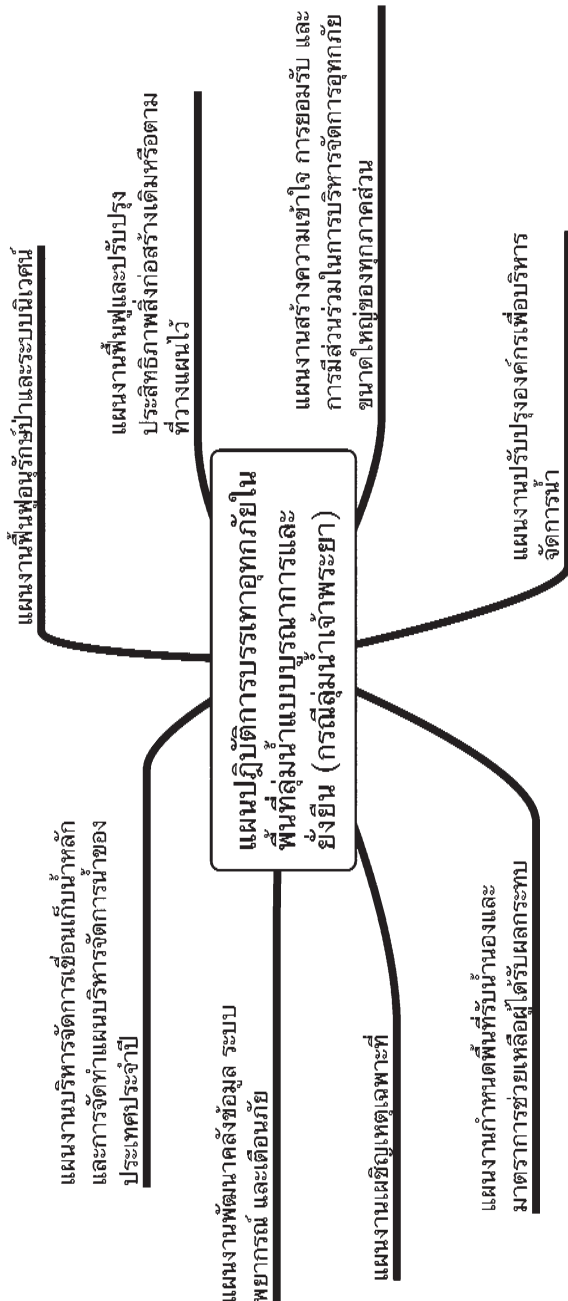

แผนแม่บทของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะสั้นและระยะยาวของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555

แผนปฏิบัติการบรรเทาทุกข์ในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา)

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) (The National Human Rights Commission of Thailand -NHRCT) มีสถานะเป็นองค์กรอื่นตามประกาศ รัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2550 โดยมีสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหน่วยงานข้าราชการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. การเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มี ผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ สำหรับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ กสม. จะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาดามวรรคหนึ่งนั้น หมายถึงกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งตราขึ้นโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือรัฐสภา หรือกฎหมายที่ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ
2. การเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มี ผู้ร้องเรียนว่ากฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาที่เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย
3. การฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหาย และเป็นกรณีที่เห็นสมควร เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรก ที่บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง รวมทั้งการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายได้โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และที่กฎหมายบัญญัติตามลำดับ

สถานที่ติดต่อ : ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (อาคารบี)

120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

<http://www.nhrc.or.th> e-mail ติดต่อทั่วไป : info@nhrc.or.th ; รับเรื่องร้องเรียน : help@nhrc.or.th

สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (Population and Community Development Association - PDA) เป็นหน่วยงานเอกชนสาธารณประโยชน์ ดำเนินงานมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2517 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อ

1. ให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ สามารถรับความรู้และบริการวางแผนครอบครัวได้ โดยสะดวก ประหยัดและรวดเร็วในลักษณะชุมชนช่วยชุมชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านการวางแผนครอบครัวของประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมาย ในอันที่จะลดอัตราการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ เกิดความคิดริเริ่มที่จะเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน
3. เสริมงานในด้านการพัฒนาต่างๆ แก่ทางราชการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับฐานะการครองชีพ การสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น
4. เป็นศูนย์กลางในการติดต่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติในด้านประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว และการพัฒนาชุมชนกับประเทศต่างๆ

สถานที่ติดต่อ: เลขที่ 6 สุขุมวิท 12 คลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 662-229-4611-28 โทรสาร 662-229-4632

<http://www.pda.or.th>

e-mail: pda@pda.or.th

สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน

สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน (STOP GLOBAL WARMING ASSOCIATION) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2550 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ

1. ติดตาม ตรวจสอบ แหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นต้นเหตุของปัญหาสภาวะโลกร้อน และเหตุภาวะมลพิษต่างๆ ที่ก่อความเสียหายต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพยากร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. เผยแพร่ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน หรือกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ที่อาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้แทนในการฟ้องร้องต่อศาล เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ค่าเสียหาย ค่าชดเชยให้แก่ประชาชน ชุมชน และสาธารณชน
3. ส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญในการจัดการด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างสมดุลยั่งยืน และเกิดความมั่นคงทางนิเวศ
4. ส่งเสริมการปลูกและรักษาป่า รักษาป่าและลุ่มน้ำ รักษาสัตว์ป่า ให้สังคมตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบจากสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทั้งในเมืองและชนบท
5. รณรงค์และสร้างเครือข่ายการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พืชป่าชายเลน หญ้า ทะเล ปะการัง พืชและสัตว์ทะเลทุกประเภท
6. รณรงค์และส่งเสริมการนำองค์ความรู้ด้านการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน การอนามัยสิ่งแวดล้อม การสร้างเสริมสุขภาพ-สุขภาวะที่ดี การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดการสวัสดิการสังคม การคุ้มครองแรงงาน และเทคโนโลยีสะอาด เผยแพร่สู่เยาวชนและประชาชนทั่วไป
7. ดำเนินงานบริการทางด้านวิชาการ การศึกษาวิจัย การฝึกอบรม การให้การปรึกษาทางวิชาการ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์หรือประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน

สถานที่ติดต่อ : 51/119 หมู่ 9 พฤษภา 17 ต.ลาดสวาย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี 12150

โทรสาร. 02-152-8569

<http://www.thaisgwa.com/>

สถาบันนโยบายศึกษา

สถาบันนโยบายศึกษา (Institute of Public Policy Studies-IPPS) เป็นองค์กรอิสระที่ดำเนินงานภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราดอาเดนาวร์ (Konrad Adenauer Foundation) แห่งประเทศสาธารณรัฐเยอรมันนับแต่ก่อตั้งในเดือนตุลาคม 2528 จนถึงปัจจุบัน สถาบันฯ ดำเนินกิจกรรม 4 รูปแบบใหญ่ๆ คือ 1. การจัดเสวนา สัมมนา และฝึกอบรม 2. สนับสนุนการทำวิจัย 3. จัดทำสิ่งพิมพ์ทั้งวารสารรายเดือนคือวารสาร “ปฏิรูปการเมือง-กระจายอำนาจ” และหนังสือวิชาการที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และ 4. ผลิตสื่อการศึกษา ในหลายรูปแบบเพื่อเป็นสื่อให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจการเมืองระบอบประชาธิปไตย
2. เพื่อให้การศึกษาและเผยแพร่ข่าวสารกิจการนโยบายสาธารณะและสนับสนุนการศึกษาทางการเมืองให้พลเมืองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่สำคัญต่อสังคมส่วนรวม
3. เพื่อสร้างพลเมืองให้มีความสามารถที่จะใช้เสรีภาพบนพื้นฐานของความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมจัดกิจกรรม
4. เพื่อสนับสนุนการเสวนา สัมมนาและฝึกอบรม วิจัย ผลิตสิ่งพิมพ์และสื่อต่างๆ เพื่อสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปการเมืองและการกระจายอำนาจโดยให้พลเมืองมีส่วนร่วมในทุกระดับของสังคม

สถานที่ติดต่อ **สถาบันนโยบายศึกษา**

เลขที่ 99/146 ซอยงามวงศ์วาน 44 ถนนงามวงศ์วาน

แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2941 1832-3 โทรสาร 0 2941 1834

<http://www.fpps.or.th> e-mail: ipps_fpps@yahoo.com

.....